

OBSAH	3
ÚVOD	7
1.0. PEDAGOGICKÁ PSYCHOLOGIE DOSPĚLÝCH A JEJÍ ÚKOLY VE SPOLEČENSKÉ PRAXI (A. Petřková)	9
1.1. Charakteristika vývoje předmětu pedagogické psychologie	9
1.2. Pedagogická psychologie dospělých	12
1.2.1. Úkoly pedagogické psychologie dospělých	15
1.2.2. Interdisciplinární vztahy pedagogické psychologie dospělých	17
2.0. METODOLOGIE A METODY PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE DOSPĚLÝCH (A. Petřková)	20
2.1. Metodologie vědy	20
2.2. Vědecký výzkum a jeho fáze	21
2.3. Metodologické přístupy	23
2.4. Metody pedagogické psychologie dospělých	24
2.4.1. Pozorování	25
2.4.2. Rozhovor	29
2.4.3. Charakteristika dalších pedagogicko-psychologických metod	31
3.0. PSYCHOLOGIE DOSPĚLÝCH (M. Homola)	34
3.1. Vývoj, současný stav a předmět psychologie dospělých	34
3.1.1. Zájem o psychiku a osobnost dospělého člověka	34
3.1.2. Vývoj a současný stav psychologie dospělých	36
3.1.3. Předmět psychologie dospělých	41
3.1.4. Problémy se zkoumáním psychiky dospělých	44
3.2. Psychika dospělého člověka a její vývoj	47
3.2.1. Obsah a rozsah pojmu dospělost	47
3.2.1.1. K pojmu dospělý člověk	47
3.2.1.2. Zralost a další znaky jako kriteria dospělosti	50
3.2.2. Vývoj psychiky v ontogenezi	52
3.2.2.1. K pojmu vývoj, vývoj ve fylogenezi a v ontogenezi	52
3.2.2.2. Podmínky a zákonitosti vývoje z hlediska marxistické vývojové psychologie	55
3.2.3. Vývoj psychiky v dospělosti	57
3.2.3.1. Názory na možnost vývoje psychiky v dospělosti	57
3.2.3.2. Specifičnost vývoje psychiky v dospělosti	58
3.2.4. Věk jako kritérium	62

3.2.4.1. Věk a vývoj dospělého	62
3.2.4.2. Různé druhy věku	63
3.2.5. Věkové členění života dospělého	65
3.2.5.1. Obecně k věkovému členění dospělosti	65
3.2.5.2. Jednodimenzionální modely	66
3.2.5.3. Vícedimenzionální modely	68
3.2.5.4. K problematice věkového členění v dospělosti	70
3.3. Biologické, psychofyziologické a psychické rysy dospělého	72
3.3.1. Stárnutí a teorie stárnutí	72
3.3.1.1. Pojem stárnutí a stáří	72
3.3.1.2. Tělesné změny	74
3.3.1.3. Stereotyp stárnutí, subjektivní prožívání stárnutí	76
3.3.1.4. Psychologické teorie stárnutí	78
3.3.2. Fyzické znaky, fyziologické, neurofyziologické a psychomotorické procesy	82
3.3.2.1. Fyzické znaky a fyziologické procesy	82
3.3.2.2. Nervová soustava a smyslové orgány	85
3.3.2.3. Psychomotorika	86
3.3.3. Kognitivní procesy	88
3.3.3.1. Vnímání	88
3.3.3.2. Paměť	89
3.3.3.3. Pozornost	92
3.3.3.4. Myšlení	93
3.3.4. Emocionální procesy	95
3.3.4.1. O úloze emocí a citů	95
3.3.4.2. Citový život dospělých	97
3.4. Osobnost dospělého člověka	99
3.4.1. Marxisticko-leninské pojetí člověka a osobnosti	99
3.4.1.1. Člověk	99
3.4.1.2. Osobnost	100
3.4.2. Osobnost dospělého a její vývoj	103
3.4.2.1. Psychologie osobnosti dospělého	103
3.4.2.2. Specifika vývoje osobnosti dospělého	104
3.4.3. Determinace osobnosti dospělého	107
3.4.3.1. K pojmu determinace	107
3.4.3.2. Kondicionální analýza psychofyzického vývoje, příčinnost	108
3.4.3.3. Komplexnost determinace osobnosti	109
3.4.4. Biologické vybavení, dědičnost a osobnost dospělého	111
3.4.4.1. Mozek a vlastnosti nervové soustavy	111
3.4.4.2. Konstituce	113
3.4.4.3. Dědičnost, vztah biologického a sociálního	114

3.4.5. Prostředí, sociální prostředí, kultura a osobnost dospělého	116
3.4.5.1. Prostředí	116
3.4.5.2. Sociální prostředí a mikroprostředí	117
3.4.5.3. Kultura	120
3.5. Statická struktura osobnosti dospělého člověka	121
3.5.1. Struktura osobnosti, integrace, konsistence a stabilita osobnosti	121
3.5.1.1. Struktura osobnosti	121
3.5.1.2. Integrace a diferenciacce	123
3.5.1.3. Konsistence osobnosti	124
3.5.1.4. Stabilita, kontinuita a variabilita osobnosti	125
3.5.1.5. Základní změny v osobnosti dospělého	126
3.5.2. Vlastnosti, individuální diference, typy	127
3.5.2.1. Vlastnosti a individuální diference	127
3.5.2.2. Typy	129
3.5.3. Schopnosti, intelektuální schopnosti	130
3.5.3.1. Schopnosti	130
3.5.3.2. Inteligence	132
3.5.3.3. Změny inteligence se stárnutím	134
3.5.4. Tvůrčí schopnost	138
3.5.4.1. Tvořivost a její rozvíjení	138
3.5.4.2. Tvořivá osobnost dospělého, zvláštní rysy jeho tvůrčí činnosti	140
3.5.5. Já a sebepojetí	144
3.5.5.1. Pojem já	144
3.5.5.2. Obraz o sobě	145
3.5.5.3. Sebehodnocení	146
3.5.5.4. Sebekontrola a seberegulace	147
3.5.6. Temperament a charakter	149
3.5.6.1. Temperament	149
3.5.6.2. Charakter	151
3.6. Dynamická struktura osobnosti dospělého člověka	153
3.6.1. Dynamika osobnosti, motivace a motivy	153
3.6.1.1. Hybné síly osobnosti	153
3.6.1.2. Motivace a motivy	155
3.6.1.3. Motivace a osobnost	156
3.6.1.4. Motivace a vývoj osobnosti dospělého	158
3.6.2. Potřeby	159
3.6.2.1. Potřeby, biologické potřeby	159
3.6.2.2. Primární a sekundární potřeby	161
3.6.2.3. Speciálně lidské a sociální potřeby	162
3.6.3. Zájmy a postoje	164
3.6.3.1. Zájmy	164
3.6.3.2. Postoje	167
3.6.3.3. Změny postojů	168

3.6.4. Kognitivní motivace a motivace jednání	170
3.6.4.1. Kognitivní struktury	170
3.6.4.2. Zaměřenost a regulace jednání	171
3.6.4.3. Jednání dospělých a stárnutí	173
3.7. Hodnotový systém, zaměřenost osobnosti a socialistický životní způsob dospělého člověka	175
3.7.1. Hodnotový systém	175
3.7.1.1. Hodnocení a hodnoty	175
3.7.1.2. Hodnotový systém a hodnotové orientace	177
3.7.1.3. Zaměřenost osobnosti	179
3.7.2. Socialistický způsob života	180
3.7.2.1. Životní cíle a perspektivy	180
3.7.2.2. Smysl života	182
3.7.2.3. Socialistický způsob života a světový názor	184
3.7.3. Pracovní činnost	187
3.7.3.1. Výkonnost	187
3.7.3.2. Pracovní činnost	190
3.7.4. Interpersonální vztahy	192
3.7.4.1. Osobnostní předpoklady interpersonálních vztahů, přátelství a láska	192
3.7.4.2. Výběr partnera a manželské vztahy	195
3.7.5. Volný čas	199
3.7.5.1. K pojetí volného času	199
3.7.5.2. Využití volného času	201
3.8. Přizpůsobení dospělého člověka	203
3.8.1. Přizpůsobení, frustrace, konflikty	203
3.8.1.1. Pojem a kritéria přizpůsobení	203
3.8.1.2. Frustrace a konflikty	205
3.8.1.3. Přizpůsobení a stárnutí	208
3.8.2. Náročné životní situace	210
3.8.2.1. Pojem náročné životní situace	210
3.8.2.2. Odchod do důchodu jako náročná životní situace	211
3.8.2.3. Náročné životní situace v životě ženy	212